

## JERZY KŁOCZOWSKI

ur. 1924; Bogdany Wielkie



Miejsce i czas wydarzeń	Polska, PRL
Słowa kluczowe	projekt Polska transformacja 1989-1991, wybory czerwcowe 1989, przełom 1989 roku, Michaił Gorbaczow, George Bush

### Plebiscyt

Nie umniejszam znaczenia wyborów, ale nie zapominajmy, że najistotniejszy moment i znaczenie tego wydarzenia w skali nie tylko Polski, ale w skali międzynarodowej polega na wyniku generalnym. Pierwszy raz w całym systemie komunistycznym było głosowanie, [czy] jesteś za tym systemem, czy przeciw. [Z tego powodu uważam, że to był] bardziej plebiscyt. Sześćdziesiąt parę procent odrzuciło ten system komunistyczny.

To poszło i do Moskwy, i do innych krajów komunistycznych, i w świat, również do tych zachodnich krajów, które kompletnie nie miały pojęcia o tym, jaka jest u nas sytuacja. My dobrze wiemy, że kraje takie jak Niemcy myślały cały czas o tym, że idzie to w kierunku idei [Michaiła] Gorbaczowa, [idei] stworzenia Europy socjalistycznej. [Przyjęto, że] ten komunizm trochę rozwodnimy, że wygrają socjaliści i stworzymy Europę socjalistyczną. Tymczasem tu po raz pierwszy okazało się, że w jakimś kraju ten komunizm został podważony i przegrał. Dlatego ten wynik w skali światowej był bardzo ważny.

Dzisiaj wiemy (ale przedtem nie wiedzieliśmy), co ważyło się w ciągu [19]89 roku. Cała gra [Michaiła] Gorbaczowa nie była jeszcze do końca rozegrana. On rozgrywał ją – co było bardzo ważne – z [Georgem] Bushem. Dlatego tę wizytę [pracownika ambasady USA w Lublinie] dzisiaj widzę dokładnie w tym kontekście, bo wiemy dokładnie, dlaczego i na jakiej podstawie doszło do wyborów.

<b>Data i miejsce nagrania</b>	2014-01-28, Warszawa
<b>Rozmawiał/a</b>	Łukasz Kijek
<b>Transkrypcja</b>	Maria Radek
<b>Redakcja</b>	Łukasz Kijek, Janka Kowalska
<b>Prawa</b>	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"